Ramy prawne kawiarni

Przegląd obowiązków według prawa: Polska, stan na 24 października 2026 r.

Zanim zaczniesz

Ten dokument jest wzorem dla lokali w Polsce, a nie poradą prawną ani zatwierdzeniem przez organ. Opiera się na przepisach według stanu na 24 października 2026 r. (rozporządzenie (WE) nr 852/2004, ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia, Kodeks cywilny, Kodeks pracy). Uzupełnij swoje dane, dostosuj wzór do swojego lokalu i przed podpisaniem umowy skonsultuj go z prawnikiem. Wzór nie nadaje się do stosowania w innym państwie.

Najważniejsze przepisy

- Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych – art. 5 (procedury oparte na zasadach HACCP), art. 6 (rejestracja), załącznik II.
- Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 – art. 9 ust. 1 lit. c, art. 44 (żywność nieopakowana), załącznik II (alergeny).
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1448) – art. 59 (higiena, orzeczenia, szkolenia), art. 61–64 (zatwierdzenie i rejestr zakładów), art. 48 ust. 2 (język polski).
- Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi – art. 6 (orzeczenie lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych).
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – art. 13, 15, 18.
- Rozporządzenie w sprawie uwidaczniania cen (Dz. U. 2022 poz. 2776) – § 9 (cenniki w gastronomii).

Rejestracja lokalu

Kawiarnia jako zakład gastronomiczny podlega zatwierdzeniu przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i wpisowi do rejestru zakładów (art. 61 i art. 63 ust. 1; gastronomia nie jest objęta wyjątkami z art. 63 ust. 2). Wniosek o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru składa się na piśmie co najmniej 14 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności (art. 64 ust. 1). Działalność można rozpocząć dopiero po zatwierdzeniu lub warunkowym zatwierdzeniu zakładu (art. 63 ust. 1). Zmianę danych oraz przejęcie zakładu przez nowy podmiot zgłasza się w terminie 30 dni (art. 64 ust. 1a i 1b). Prowadzenie działalności bez złożenia wniosku zagrożone jest karą pieniężną od 1000 do 5000 zł (art. 103 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 pkt 2).

Zdrowie i wiedza pracowników

Osoba pracująca w styczności z żywnością powinna mieć orzeczenie lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych (art. 59 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia). Na badanie kieruje pracodawca albo zlecający wykonanie prac (art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o zakażeniach). Orzeczenia i dokumentację szkoleń przechowuje się w aktach osobowych, a ich kopie w miejscu pracy (art. 59 ust. 4 i 5).

Temperatury

Co	Zasada	Źródło
Przechowywanie i podawanie potraw	polskie przepisy nie ustalają własnych temperatur; limity krytyczne ustala przedsiębiorca w systemie HACCP zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 (załącznik II rozdz. IX) i zaleceniami producenta	brak przepisu krajowego

Informacja o alergenach

Informacja o alergenach w żywności nieopakowanej, także w gastronomii, jest obowiązkowa (art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia (UE) nr 1169/2011), w języku polskim (art. 48 ust. 2 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia). Formę tej informacji ustala się w lokalu; zalecamy informację pisemną dostępną przed zamówieniem (numery alergenów przy pozycjach i objaśnienie w tym samym miejscu). Naruszenie wymagań znakowania z rozporządzenia nr 1169/2011 podlega karze (art. 103 ust. 1 pkt 1b).

Dokumentacja

Szkolenia z higieny i HACCP potwierdza się dokumentacją (art. 59 ust. 3). Okres przechowywania zapisów HACCP ustala przedsiębiorca w swoim systemie; zalecamy co najmniej 1 rok.

VAT

Usługi gastronomiczne (PKWiU 56) – stawka 8 % (art. 41 ust. 2 i 12f w zw. z art. 146ef ust. 1 pkt 2 ustawy o VAT, t.j. Dz. U. 2026 poz. 1263), z wyłączeniem m.in. napojów niewymienionych w załącznikach nr 3 i 10 – te podlegają stawce 23 % (art. 41 ust. 12f pkt 1). Kawa i herbata (CN 0901, 0902) są wyłączone z załącznika nr 3, dlatego napoje kawowe i herbaciane podawane w lokalu co do zasady podlegają stawce 23 %. Stawka 5 % (załącznik nr 10) nie dotyczy usług gastronomicznych (art. 41 ust. 2a); może dotyczyć sprzedaży towarów poza usługą gastronomiczną. Stawki 8 % i 23 % obowiązują czasowo (art. 146ef) – potwierdź z księgowym.

Kasa rejestrująca

Sprzedaż na rzecz konsumentów ewidencjonuje się na kasie rejestrującej (art. 111 ust. 1 ustawy o VAT). Zwolnienia z kasy nie stosuje się do usług stacjonarnych placówek gastronomicznych (§ 4 ust. 1 pkt 2 lit. i rozporządzenia Dz. U. 2024 poz. 1902). Placówki gastronomiczne prowadzą ewidencję wyłącznie na kasach rejestrujących online (kasy z kopią elektroniczną lub papierową mogły być stosowane w gastronomii tylko do 30 czerwca 2020 r. – art. 145b ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o VAT). Zwolnienie nie obejmuje także sprzedaży napojów alkoholowych (§ 4 ust. 1 pkt 1 lit. q rozporządzenia).

Działalność i zezwolenia

Działalność można podjąć w dniu złożenia wniosku o wpis do CEIDG, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej (art. 17 ust. 1 Prawa przedsiębiorców) – kawiarnia może zacząć działać dopiero po zatwierdzeniu zakładu (art. 63 ust. 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia). Sprzedaż alkoholu wymaga zezwolenia wójta (burmistrza, prezydenta miasta), wydawanego oddzielnie dla trzech rodzajów napojów po pozytywnej opinii gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 18 ust. 1, 3 i 3a); zakaz sprzedaży osobom do lat 18 i nietrzeźwym (art. 15 ust. 1); informacja o szkodliwości alkoholu w lokalu (art. 13 ust. 2). Cenniki dostępne przed przyjęciem zamówienia i wywieszone w lokalu (§ 9 rozporządzenia o uwidacznianiu cen).

Źródła – pełny tekst przepisów na Europaius

- 852/2004
- 1169/2011
- ubżż art. 59
- ubżż art. 61
- ubżż art. 63
- ubżż art. 64
- ubżż art. 48
- zakażenia art. 6
- VAT
- kasy 2024